

DANH MỤC VIẾT TẮT

QLRRTT DVCD	Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng
ĐGRRTT DVCD	Đánh giá rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng
Bộ NN&PTNT	Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn
NCT	Người cao tuổi
HAI	Tổ chức HelpAge International tại Việt Nam
TW Hội	Trung Ương Hội Người cao tuổi Việt Nam
UBND	Ủy ban Nhân dân
PCTT	Phòng, chống thiên tai
HTKT	Hỗ trợ kỹ thuật
DBTT	Dễ bị tổn thương
CLB	Câu Lạc Bộ

MỤC LỤC

DANH MỤC VIẾT TẮT.....	1
MỤC LỤC.....	2
LỜI NÓI ĐẦU.....	4

PHẦN 1.....6

THÔNG TIN CHUNG VỀ QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG CÓ ĐƯA NỘI DUNG NGƯỜI CAO TUỔI

1. Tại sao cần đưa nội dung người cao tuổi vào quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng.....	7
2. Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng.....	11
3. Đánh giá rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng.....	12
4. Đưa nội dung người cao tuổi vào quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng ..	13

PHẦN 2.....15

CÁC THỰC HÀNH TỐT VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM VỀ ĐƯA NỘI DUNG NGƯỜI CAO TUỔI VÀO QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

I. NGƯỜI CAO TUỔI TÍCH CỰC THAM GIA CÔNG TÁC QUẢN LÝ RỦI RO DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG..... 16

1. Người Cao Tuổi trong công tác Phòng chống thiên tai và xây dựng cộng đồng. 16	
2. Người cao tuổi với chương trình tuyên truyền về an toàn và giảm thiểu rủi ro thiên tai qua loa phát thanh.....	21
3. Người cao tuổi - nguồn cảm hứng vượt khó và xây dựng cộng đồng phòng chống thiên tai.....	24

II. SỰ THAM GIA CỦA HỘI NGƯỜI CAO TUỔI TRONG QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG..... 27

1. Phát huy vai trò của Chủ tịch Hội người cao tuổi phường trong hoạt động quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng.....	27
2. Xã Phiêng Ban, huyện Bắc Yên, tỉnh Sơn La tiên phong trong việc đạt các chỉ số vận động chính sách.....	32
3. Sự tham gia chủ động của Phó Ban đại diện Hội người cao tuổi huyện trong các hoạt động của Liên Minh.....	35
4. Ban đại diện Hội người cao tuổi huyện Xín Mần chuyển mình cùng dự án.....	38

LỜI NÓI ĐẦU

Dự án “**Mô hình toàn diện nhằm xây dựng cộng đồng an toàn tại Việt Nam**”, được thực hiện bởi các thành viên Liên minh gồm Hội Chữ thập đỏ Mỹ, Hội Chữ thập đỏ Việt Nam, Tổ chức Cứu trợ Trẻ em (Save the Children), Tổ chức Plan International, Tổ chức Catholic Relief Services (CRS) và Tổ chức HelpAge International (Tổ chức Hỗ trợ người cao tuổi quốc tế tại Việt Nam- HAI) và triển khai tại 3 tỉnh Thừa Thiên Huế, Hà Giang và Sơn La từ tháng 10/2021 đến tháng 11/2023 với sự hỗ trợ của USAID/BHA. Với hợp phần Đưa nội dung NCT vào QLRRTT DVCD, Tổ chức HAI tại Việt Nam đã phối hợp với Trung Ương Hội Người cao tuổi Việt Nam và Hội Người cao tuổi cấp tỉnh thuộc địa bàn ba tỉnh dự án thực hiện các hoạt động can thiệp bao gồm: chỉnh sửa, cập nhật Tài liệu “Hướng dẫn đưa nội dung người cao tuổi vào quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng”; rà soát, chỉnh sửa bộ tài liệu tập huấn và các công cụ về QLRRTT DVCD cho phù hợp hơn với NCT; tổ chức các hoạt động tập huấn nhằm nâng cao nhận thức về tính dễ bị tổn thương, vai trò và khả năng đóng góp của NCT trong QLRRTT DVCD và tập huấn nâng cao năng lực, hướng dẫn kỹ thuật về đưa nội dung NCT vào QLRRTT DVCD; thực hiện theo dõi giám sát và hỗ trợ kỹ thuật thường xuyên tại tất cả các địa bàn dự án; tổ chức hội thảo cấp tỉnh và cấp quốc gia chia sẻ kinh nghiệm và thực hành tốt về đưa nội dung NCT vào QLRRTT DVCD ở địa bàn Dự án, từ đó đưa ra các giải pháp nhằm thực hiện tốt hơn sau Dự án và ngoài

phạm vi Dự án. Trong cuốn sách này, Dự án xin được giới thiệu các thực hành tốt và bài học kinh nghiệm hay của các địa phương khi thực hiện hợp phần Đưa nội dung NCT vào QLRRTT DVCD mà nhóm Dự án đã quan sát và thu thập được trong quá trình thực hiện Dự án này.

Cuốn sách được chia làm hai phần chính: Phần 1 cung cấp các thông tin cơ bản về đưa nội dung NCT vào QLRRTT DVCD. Phần 2 giới thiệu các thực hành tốt và bài học kinh nghiệm về đưa nội dung NCT vào QLRRTT DVCD. Với thời gian thực hiện Dự án ngắn, những kết quả và tác động ban đầu đạt được là rất đáng ghi nhận. Chúng tôi hy vọng rằng cuốn sách sẽ hữu ích và truyền cảm hứng cho những người làm việc trong lĩnh vực PCTT và NCT. Mong rằng trong tương lai sẽ có thêm nhiều thực hành tốt và kinh nghiệm hay về đưa nội dung NCT vào QLRRTT DVCD, để công tác này ngày càng hiệu quả hơn, nhằm thích ứng với bối cảnh già hóa dân số nhanh ở Việt Nam.

Biên soạn:

Tô Thị Bày

Quản lý chương trình

Tổ chức HelpAge International

tại Việt Nam

Phan Thị Toan

Cán bộ dự án quốc gia

Tổ chức HelpAge International

tại Việt Nam

Phạm Văn Đức

Trợ lý dự án quốc gia

Tổ chức HelpAge International

tại Việt Nam

Biên tập/Hiệu đính:

Trần Bích Thủy

Giám đốc quốc gia

Tổ chức HelpAge International

tại Việt Nam

PHẦN 1

THÔNG TIN CHUNG VỀ QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG CÓ ĐƯA NỘI DUNG NGƯỜI CAO TUỔI

1. TẠI SAO CẦN ĐƯA NỘI DUNG NGƯỜI CAO TUỔI VÀO QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

Gia tăng các rủi ro về các hình thái thiên tai cực đoan và biến đổi khí hậu

Theo báo cáo của Tổ chức German Watch tại Hội nghị Liên hợp quốc về Biến đổi khí hậu COP 25, Việt Nam đứng ở vị trí số 6 trong 10 quốc gia chịu ảnh hưởng nghiêm trọng nhất bởi biến đổi khí hậu trong 20 năm qua. Bão, lũ lụt, hạn hán, xâm nhập mặn là những loại hình thiên tai diễn ra ngày càng phức tạp, không theo quy luật như trước đây, tần suất tăng lên, cường độ mạnh hơn rõ rệt.

Nhận thức được những thách thức đang đặt ra, Việt Nam đã có rất nhiều các chương trình, chính sách nhằm chuẩn bị, phòng ngừa và ứng phó với thiên tai. Đặc biệt, **ngày 06/04/2021** Thủ tướng Chính phủ đã ra **Quyết định số 553/QĐ-TTg phê duyệt đề án “Nâng cao nhận thức cộng đồng và Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, đến năm 2030”**, trong đó nhấn mạnh nhóm đối tượng dễ bị tổn thương được đặt làm trung tâm để xây dựng các chương trình, chính sách nhằm giảm thiểu tác động và thiệt hại do thiên tai gây ra.

Già hóa dân số nhanh trong bối cảnh Việt Nam là nước có thu nhập trung bình thấp

Theo Ngân hàng Thế giới, Việt Nam là một trong những quốc gia có tốc độ già hóa dân số nhanh nhất trên thế giới. Theo Kết quả Tổng điều tra dân số và nhà ở 2019 của Tổng cục

Thống kê, tỷ trọng NCT trong tổng dân số đã tăng từ 8,68% (7,45 triệu) năm 2009 lên 11,86% (11,42 triệu) năm 2019. Dự báo tỉ lệ NCT sẽ đạt hơn 17% (gần 17,9 triệu) vào năm 2030 và hơn 20% (hơn 22,2 triệu) vào năm 2038¹. Trong bối cảnh già hóa dân số nhanh trong khi Việt Nam là một nước có thu nhập trung bình thấp, với nguồn lực hạn chế để thích ứng với tình hình thiên tai diễn biến phức tạp, nhóm NCT được xem như là một nhóm đối tượng có nhiều yếu tố rủi ro và dễ bị tổn thương. Mặt khác, NCT cũng là một trong những nguồn lực tại chỗ ngày càng tăng, đã, đang và sẽ đóng vai trò quan trọng và có khả năng đóng góp đáng kể cho công tác chuẩn bị, phòng ngừa, ứng phó và giảm thiểu rủi ro thiên tai. Trong thực tế, vai trò và sự đóng góp của NCT trong công tác này ở cấp cộng đồng lớn hơn so với những gì được công nhận.

Người cao tuổi dễ bị tổn thương hơn trong thiên tai

Tính dễ bị tổn thương của NCT được thể hiện qua các yếu tố chính sau:

- Năng lực thể chất ở NCT suy giảm: cả về sức khỏe, đi lại, nghe, nhìn. Tỷ lệ NCT gặp khó khăn ở ít nhất một chức năng chiếm 35,73%.
- Gần 13% sống trong hộ nghèo, cận nghèo², trong khi các cơ chế bảo trợ xã hội và cơ hội sinh kế còn hạn chế.

¹ Tổng cục Thống kê: Dự báo dân số Việt Nam giai đoạn 2019-2069

² 'Khảo sát khả năng đáp ứng của chính sách BHYT với vấn đề già hóa', Viện Nghiên cứu Y - Xã hội học thực hiện cùng với Vụ BHYT, BHYT với hỗ trợ kỹ thuật và tài chính của Ngân hàng Phát triển Châu Á

- Tỷ lệ NCT nữ cao, chiếm 58,1%³. Số NCT sống một mình, hoặc với vợ/chồng cũng là NCT hoặc sống trong gia đình "khuyết thể hệ" ngày càng nhiều.
- NCT gặp khó khăn nhiều hơn và cần nhiều thời gian hơn trong việc phục hồi sau thiên tai, trong đó có phục hồi sinh kế.
- Các dịch vụ hỗ trợ phù hợp với các nhu cầu đặc biệt của NCT trong thiên tai còn thiếu, như dịch vụ chăm sóc sức khỏe chú trọng đến tình trạng đa bệnh tật, với phần lớn là bệnh mạn tính cần nhân viên y tế, thuốc và trang thiết bị phù hợp; dịch vụ phục hồi chức năng cần các dụng cụ trợ giúp; dịch vụ chăm sóc xã hội, hỗ trợ tâm lý, tinh thần.
- Việc phân biệt đối xử dựa vào tuổi tác còn phổ biến, càng làm cho NCT ít được tham gia và tiếp cận với các chương trình nâng cao năng lực, dịch vụ hỗ trợ hơn.

Người cao tuổi có thể đóng góp to lớn cho công tác phòng, chống thiên tai

- NCT có kiến thức sâu rộng về cộng đồng. Họ cũng thường là các lãnh đạo cộng đồng nên hiểu rõ các mối quan hệ ở địa phương.
- NCT có nhiều tri thức bản địa về các sự kiện thiên tai trong quá khứ, với nhiều kinh nghiệm ứng phó có thể hỗ trợ cho các giải pháp khoa học công nghệ mới.
- NCT thường chịu trách nhiệm chăm sóc chính cho trẻ em

³ Kết quả Tổng điều tra dân số và nhà ở 2019

hoặc người khuyết tật trong gia đình, đặc biệt là trong các gia đình khuyết thể hệ.

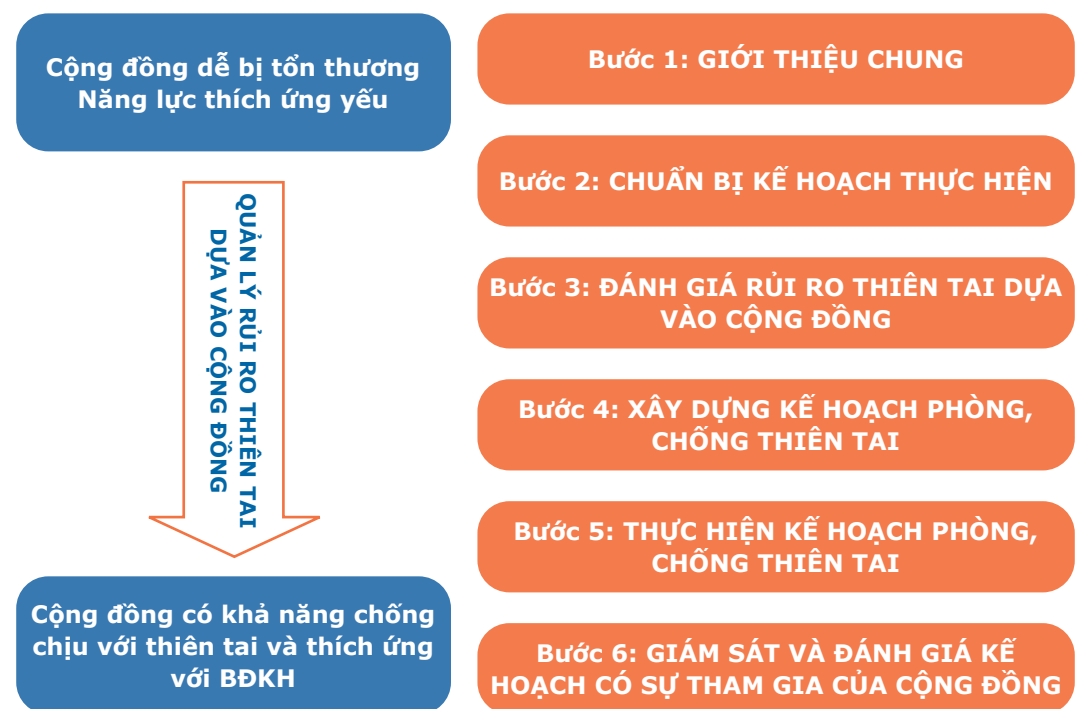
- NCT hiểu rõ về các nhu cầu đặc biệt của các nhóm đối tượng dễ bị tổn thương tại cộng đồng, bởi chính bản thân họ cũng là một trong số đó.
- NCT có trách nhiệm cao với cộng đồng, sẵn sàng dành thời gian tham gia các hoạt động tại cộng đồng.
- NCT có uy tín và tiếng nói trong gia đình và cộng đồng, họ có thể tham gia các hoạt động truyền thông và vận động hiệu quả.
- NCT là lực lượng ngày càng tăng ở các cộng đồng bị ảnh hưởng bởi thiên tai do già hóa nhanh và di cư của thể hệ trẻ.
- Hội NCT, với số hội viên ngày càng lớn, có thể huy động nhiều NCT và tổ chức Hội ở tất cả các cấp, các xã/phường, thôn/bản, tham gia vào các hoạt động phòng, chống thiên tai tại cộng đồng.

2. QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

a. Khái niệm

Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng là một quá trình trong đó người dân trong cộng đồng chủ động và tham gia tích cực vào việc xác định và phân tích các rủi ro thiên tai, lập kế hoạch, thực hiện, theo dõi và đánh giá các hoạt động nhằm mục đích giảm nhẹ tình trạng dễ bị tổn thương và tăng cường khả năng ứng phó, thích nghi của cộng đồng với tác động của thiên tai, đặc biệt trong bối cảnh biến đổi khí hậu⁴.

b. Các bước Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng

⁴ Tài liệu Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, Bộ NN&PTNT, Hà Nội, 2014

c. Mục đích

Mục đích của QLRRTT DVCD là tạo ra sự chuyển biến tích cực từ một “cộng đồng dễ bị tổn thương” sang một “cộng đồng có năng lực, cùng nhau phòng ngừa, ứng phó và phục hồi” bằng cách phát huy tối đa các nguồn lực sẵn có trong cộng đồng và các nguồn lực khác ⁵.

3. ĐÁNH GIÁ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

a. Khái niệm

Đánh giá rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng là quá trình thu thập, tổng hợp và phân tích thông tin có sự tham gia của người dân về: các loại hình thiên tai, tình trạng dễ bị tổn thương và năng lực phòng, chống thiên tai tại địa phương nhằm xác định mức độ rủi ro của cộng đồng. Đánh giá rủi ro thiên tai do nhóm hỗ trợ kỹ thuật, nhóm cộng đồng và người dân cùng thực hiện⁵.

b. Mục đích

- Xác định những thiên tai đã và có nguy cơ xảy ra tại các khu vực trên địa bàn;
- Xác định được các yếu tố DBTT của cộng đồng trước thiên tai;
- Xác định năng lực phòng chống thiên tai của cộng đồng;
- Xác định các rủi ro thiên tai và thứ tự ưu tiên để tìm ra các giải pháp phù hợp trong đó lưu ý tới nhóm đối tượng DBTT;
- Cung cấp thông tin cho việc lập kế hoạch phòng, chống

⁵ Tài liệu Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng, Bộ NN&PTNT, Hà Nội, 2014

thiên tai và cơ sở lồng ghép vào quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế-xã hội địa phương;

- Nâng cao nhận thức và năng lực cho người dân và cán bộ địa phương về phòng, chống thiên tai ⁵.

4. ĐƯA NỘI DUNG NGƯỜI CAO TUỔI VÀO QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

a. Khái niệm

Là quá trình tích hợp có chọn lọc các kinh nghiệm, kiến thức bản địa và các thế mạnh khác của NCT nhằm phát huy vai trò và sự đóng góp của NCT, cũng như tính đến tình trạng dễ bị tổn thương, các nhu cầu ưu tiên của NCT vào quá trình QLRRTT DVCD⁶.

b. Mục đích

Đảm bảo sự tham gia hiệu quả của NCT trong các hoạt động QLRRTT DVCD, giảm thiệt hại và tăng khả năng chống chịu cho cả cộng đồng ⁷.

c. Nguyên tắc

1. Luôn phát huy vai trò và sự đóng góp của NCT: Đảm bảo sự tham gia bình đẳng, hiệu quả của NCT có các ngành nghề,

⁶ Tài liệu "Hướng dẫn đưa nội dung NCT vào quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng", HAI & TW Hội NCT; Hà Nội, 2021, Dự án "Tăng cường khả năng chống chịu thiên tai tại miền Trung Việt Nam, giai đoạn 3"

⁷ Tài liệu "Hướng dẫn đưa nội dung Người cao tuổi vào quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng", HAI & TW Hội NCT; Hà Nội, 2021, Dự án "Tăng cường khả năng chống chịu thiên tai tại miền Trung Việt Nam, giai đoạn 3"

tôn giáo, trình độ văn hóa và độ tuổi khác nhau trong tất cả các hoạt động QLRRTT DVCD;

2. Luôn tính đến tình trạng dễ bị tổn thương, nhu cầu đặc biệt của NCT: Các giải pháp PCTT cần đáp ứng các nhu cầu của NCT trong giai đoạn phòng ngừa, ứng phó và khắc phục hậu quả thiên tai.

3. Có thái độ không phân biệt đối xử với NCT, có kỹ năng làm việc với NCT, sử dụng các phương pháp phù hợp với NCT;

4. Tạo điều kiện để NCT, Hội NCT các cấp, các tổ chức khác của NCT (các CLB, tổ, nhóm NCT) tham gia ở tất cả các bước QLRRTT DVCD.

PHẦN 2

CÁC THỰC HÀNH TỐT VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM VỀ ĐƯA NỘI DUNG NGƯỜI CAO TUỔI VÀO QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

I

NGƯỜI CAO TUỔI TÍCH CỰC THAM GIA CÔNG TÁC QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

1. NGƯỜI CAO TUỔI TRONG CÔNG TÁC PHÒNG CHỐNG THIÊN TAI VÀ XÂY DỰNG CỘNG ĐỒNG

Kích hoạt nguồn lực quý tại chỗ- Người cao tuổi

Xã Phiêng Ban, huyện Bắc Yên, tỉnh Sơn La là một địa phương nằm dọc theo những sườn núi tuyệt đẹp, nhưng thường xuyên phải đối mặt với sự tàn phá của thiên tai, bão lũ. Hơn 1000 hộ người dân tộc thiểu số sinh sống ở đây đã và đang trải qua không ít khó khăn do điều kiện tự nhiên khắc nghiệt. Tuy nhiên, người dân nơi đây luôn tìm thấy niềm hy vọng và sự hỗ trợ từ NCT, những người có bề dày kinh nghiệm tham gia vào công tác PCTT và xây dựng cộng đồng. Trong số đó có bà Mùi Thị Do, một NCT sống tại bản Cao Đa, xã Phiêng Ban đã trở thành một tấm gương sáng cho tất cả mọi người.

Với kiến thức quý báu thu được từ lớp tập huấn và kinh nghiệm của mình, bà đã truyền đạt, hướng dẫn cách ứng phó với thiên tai cho bà con trong bản, đặc biệt bà nhấn mạnh sự quan trọng của khâu chuẩn bị trước thiên tai. Trước khi có đợt rét hại vào tháng 12 năm 2022, bà Do đã tích cực tuyên truyền và giúp đỡ bà con trong việc chống rét. Bà chia sẻ những phương pháp chăm sóc gia súc, gia cầm và vật nuôi trong thời tiết lạnh giá. Bà đã giúp đỡ nhiều gia đình vượt qua

khó khăn, bảo vệ an toàn về người và tài sản. Nhờ vào những hoạt động tuyên truyền và hướng dẫn của bà, mọi người trong bản đã hiểu rõ về tầm quan trọng của PCTT và sẵn sàng hỗ trợ lẫn nhau trong trường hợp khẩn cấp.

Ảnh 1: Bà Mùi Thị Do tham gia lớp tập huấn Nâng cao nhận thức về NCT ngày 13/7/2022. Người chụp: Hoàng Thị Thúy Quỳnh - Trợ lý Dự án Quốc gia.

Ngoài ra, bà Do còn tích cực tham gia công tác chăm sóc và giúp đỡ những NCT mắc bệnh hiểm nghèo và đang đối diện với những khó khăn trong cuộc sống. Nhờ sự vận động của bà, bà con trong bản thường xuyên đến thăm hỏi, động viên và hỗ trợ ông Lò Xuân Liên - một cựu chiến binh về hưu, người đã gánh chịu bi kịch của căn bệnh tai biến và liệt 2 chân. Ông Liên đã trải qua nhiều khó khăn trong cuộc sống, nhưng đã nhận được nhiều niềm vui nhờ sự giúp đỡ từ bà Do và cộng đồng NCT nơi đây.

Mỗi lần bà Do đến thăm ông Liên, nụ cười trên khuôn mặt

ông trở nên rạng rỡ hơn. Bà luôn lắng nghe, chia sẻ và động viên ông không bao giờ từ bỏ hy vọng. Bà đóng vai trò như người bạn thân, khuyên nhủ ông phải sống khỏe, tích cực để trở thành chỗ dựa tinh thần cho con cháu.

Câu chuyện về bà Mùi Thị Do tại xã Phiêng Ban là một câu chuyện về một người phụ nữ kiên cường và tận tụy, mặc dù tuổi cao nhưng vẫn chủ động tham gia vào công tác PCTT. Họ là những “đội trưởng” trong việc PCTT để tạo ra một mạng lưới thông tin và sự nhận thức rộng khắp trong cộng đồng, đồng thời họ cũng là người nêu gương sáng về tinh thần đoàn kết, đùm bọc lẫn nhau để tạo nên sức mạnh của cộng đồng.

Ảnh 2: Bà Do thăm hỏi, động viên ông Liên ngày 17/6/2023.
Người chụp: Phạm Văn Đức - Trợ lý Dự án Quốc gia.

Bài học kinh nghiệm

Tăng cường nâng cao nhận thức về NCT để NCT nhìn nhận được vai trò và khả năng đóng góp của mình trong công tác PCTT

Tăng khả năng tiếp cận kiến thức cho người cao tuổi trong công tác QLRRTTDVCE

Khó khăn	Giải pháp
Tiếp nhận thông tin chậm	Diễn giải dễ hiểu, chậm, rõ ràng
Tài liệu (kích cỡ chữ) chưa đảm bảo	Tài liệu (chữ to, rõ ràng)
Âm thanh khi giao tiếp với NCT chưa đủ lớn	Nói to vừa phải, rõ khi giao tiếp với NCT
Cộng đồng chưa thấy được tầm quan trọng của NCT trong nhóm HTKT và PCTTDVCE	Cần nâng cao nhận thức của cộng đồng. Đề xuất các cấp quan tâm vai trò của NCT trong nhóm HTKT về PCTTDVCE

Nhờ kinh nghiệm và kiến thức tích lũy suốt đời, NCT có khả năng nhận biết và đánh giá các nguy cơ thiên tai một cách tỉ mỉ và chính xác. Bằng cách chia sẻ thông tin và tư vấn, NCT giúp cộng đồng nắm bắt được tình hình và chuẩn bị tốt hơn trước khi thiên tai xảy ra.

NCT thường có mối quan hệ gắn bó với cộng đồng. Họ biết rõ tình hình và nhu cầu của từng hộ gia đình, đặc biệt là những hộ gia đình có NCT khó khăn. Sự tham gia của NCT trong công tác PCTT mang lại sự đoàn kết trong cộng đồng

2. NGƯỜI CAO TUỔI VỚI CHƯƠNG TRÌNH TUYÊN TRUYỀN VỀ AN TOÀN VÀ GIẢM THIỂU RỦI RO THIÊN TAI QUA LOA PHÁT THANH

Bác Lê Soãn, một người cao tuổi, đã có những đóng góp quan trọng trong công tác PCTT tại thôn Phước Thanh, xã Quảng An, huyện Quảng Điền, tỉnh Thừa Thiên Huế - một trong những địa phương thường xuyên chịu ảnh hưởng và thiệt hại do thiên tai gây ra.

Là một người cao tuổi, bác Soãn có những tâm tư không biết liệu mình có thể đóng góp cho công tác QLRRTDVCD hay không. Nhưng thông qua các buổi chia sẻ, trao đổi của Hội NCT xã trong các buổi làm việc ở thôn về nâng cao nhận thức và vai trò của NCT trong công tác QLRRTDVCD, bác đã hiểu rõ vai trò của NCT, từ đó tích cực tham gia các hoạt động PCTT tại thôn Phước Thanh.

Mặc dù không biết chữ, nhưng sự nhiệt tình đã thôi thúc bác Soãn tham gia vào lực lượng Đội xung kích PCTT tại thôn, nhằm góp phần giảm nhẹ rủi ro và đảm bảo an toàn cho cộng đồng.

Là thành viên của Đội xung kích PCTT tại thôn, bác được giao phụ trách loa cầm tay để phổ biến các thông tin về thiên tai (bão, lũ, ngập lụt,...) và các vấn đề có liên quan. Với thân hình nhỏ bé, nước da ngăm đen vì râm nắng, nhưng giọng nói của bác rất khỏe khoắn và tự tin. Bác phổ biến các thông tin về

cơn bão, mức độ của cơn bão, thời gian và tốc độ di chuyển và nhắc nhở mọi người chuẩn bị. Bác nói giỡn dặc qua loa cầm tay “Alo, alo, bà con chú ý. Cơn bão Noru đang đến, bà con thu dọn đồ đạc, kê cao tài sản, trang thiết bị, chằng chống nhà cửa, chuẩn bị đồ ăn, thức uống, thuốc men. Trong những ngày này bà con tuyệt đối không đi biển và sẵn sàng di dời đến nơi an toàn”. Thông qua những thông tin qua loa phát thanh mà bà con, đặc biệt là NCT trong thôn có thể nhận biết về cơn bão và chủ động hơn trong công tác PCTT.

Trước mỗi lần có bão, bác Soãn phối hợp với các thành viên đội xung kích gia cố các bao cát chống ngập lụt (Ảnh 2). Khi bão đến, đội của bác lại chèo thuyền qua từng ngõ ngách bị ngập sâu trong nước để thực hiện công tác tuyên truyền và di dời người dân đến khu vực an toàn. Sau khi nước rút, bác tiếp tục hoạt động tuyên truyền, vận động và hỗ trợ người dân dọn dẹp vệ sinh đường sá, cống thoát nước, đảm bảo vệ sinh để phòng ngừa các bệnh truyền nhiễm.

Ngoài ra, bác còn khuyến khích mọi người, nhất là thế hệ trẻ tham gia vào các hoạt động PCTT. Bác luôn nhấn mạnh rằng việc tìm hiểu về thiên tai, học cách ứng phó và cung cấp thông tin cho nhau là những điều quan trọng nhất để giảm thiểu rủi ro và thiệt hại.

Câu chuyện của bác là lời nhắc nhở mạnh mẽ rằng tuổi tác không bao giờ là rào cản đối với sự tham gia tích cực trong công tác cộng đồng nhằm ngăn chặn và giảm thiểu tác động của thiên tai.

Ảnh 1: Bác Soãn cầm loa thông báo cho bà con về cơn bão Noru ngày 16/10/2022. Người chụp: Phan Cảnh Cường - người dân Thôn Phước Thanh, xã Quảng An, huyện Quảng Điền, tỉnh Thừa Thiên Huế.

Ảnh 2: Bác Soãn kiểm tra và gia cố bao cát chống ngập trên con đường trong thôn Phước Thanh, ngày 28/06/2023. Người chụp: Phạm Văn Đức - Trợ lý Dự án Quốc gia.

Bài học kinh nghiệm

Tầm quan trọng của hoạt động cảnh báo sớm (loa cầm tay) trong công tác chuẩn bị PCTT. Bằng cách truyền thông tin về mức độ thiệt hại, thời gian và tốc độ di chuyển của cơn bão, cùng với các biện pháp chuẩn bị để thích ứng, sẽ giúp cộng đồng nắm bắt những kiến thức cần thiết nhằm giảm thiểu tổn thất về người và tài sản khi thiên tai xảy ra.

Việc tham gia của NCT vào các hoạt động PCTT của địa phương giúp thúc đẩy sự tự tin của NCT, nâng cao khả năng phòng ngừa, ứng phó và phục hồi trước, trong và sau thiên tai, đồng thời góp phần tăng cường sự hỗ trợ trong cộng đồng để thực hiện phương châm 4 tại chỗ.

3. NGƯỜI CAO TUỔI - NGUỒN CẢM HỨNG VƯỢT KHÓ VÀ XÂY DỰNG CỘNG ĐỒNG PHÒNG CHỐNG THIÊN TAI

Ông Vương Ngọc Hồng, một người cao tuổi bị khuyết tật ở tay, đã trở thành một người hùng thầm lặng trong công tác PCTT và xây dựng cộng đồng tại thôn Bản Cậy, xã Tụ Nhân, huyện Hoàng Su Phì, tỉnh Hà Giang. Ông không ngại khó, ngại khổ tham gia tích cực vào các hoạt động của Hội người khuyết tật và Đội xung kích PCTT của thôn Bản Cậy.

Nơi đây công tác tuyên truyền và vận động người dân gặp khó khăn do thiếu loa phát thanh và loa cầm tay, mạng điện thoại không ổn định ảnh hưởng đến việc truyền tải thông tin. Nhận thức được vấn đề này, ông Hồng quyết định tự nguyện đảm nhiệm công tác tuyên truyền.

Mỗi lần có thông tin quan trọng từ Ban chỉ huy PCTT và tìm kiếm cứu nạn về thiên tai sắp xảy ra, ông nhiệt tình đi đến tận từng nhà thông báo cho bà con trong thôn. Ông Hồng đã trở thành tấm gương cho cộng đồng. Những nỗ lực không mệt mỏi của ông đã truyền cảm hứng đến mọi người xung quanh. Họ đã ủng hộ ông trong công tác tuyên truyền PCTT và xây dựng cộng đồng.

Ảnh 1: Ông Hồng trong một chuyến công tác tuyên truyền, vận động người dân về PCTT tại địa phương ngày 20/4/2023.
Người chụp: Hoàng Thị Thúy Quỳnh- Trợ lý Dự án Quốc gia.

Không chỉ tuyên truyền, ông còn tham gia hỗ trợ Ban chỉ huy PCTT và tìm kiếm cứu nạn xã thực hiện các công việc khác khi cần thiết, như di chuyển hàng cứu trợ, dọn dẹp hậu quả sau thiên tai. Ông dành thời gian phối hợp cùng các thành viên đội xung kích PCTT của xã, thường xuyên kiểm tra và tìm kiếm biện pháp gia cố, xử lý những khu vực dễ xảy ra sạt lở trên các cung đường dọc theo sườn núi của xã Tụ Nhân. Với những kiến thức hữu ích về bão lũ mà ông đã học hỏi khi tham gia các lớp tập huấn về PCTT, ông Hồng luôn cố gắng vận dụng vào thực tế để hỗ trợ và đảm bảo an toàn tối đa cho người dân địa phương mỗi khi mùa mưa bão về.

Ảnh 2: Ông Hồng (trái) kiểm tra lại mối buộc dây thép rào chắn tại một điểm sạt lở trên đường đèo tại xã Tụ Nhân, ảnh chụp ngày 14/7/2023.
Người chụp: Phạm Văn Đức - Trợ lý Dự án Quốc gia.

Cùng với Hội NCT cũng như những NCT khác tại địa phương, ông Hồng đã phát huy tối đa khả năng, kinh nghiệm và truyền đạt những kiến thức đã học cho cộng đồng, góp phần vào sự thay đổi tích cực của thôn Bản Cậy. Mọi người trong thôn Bản

Cậy đã không chỉ học hỏi và ứng phó với thiên tai một cách hiệu quả, mà còn hiểu rõ giá trị của sự đoàn kết và hỗ trợ lẫn nhau. Câu chuyện của ông Hồng đã truyền cảm hứng cho cả cộng đồng, khẳng định rằng vượt qua khó khăn và sẻ chia với nhau là chìa khóa để xây dựng một cộng đồng mạnh mẽ và bền vững. Mọi người nhận ra rằng mỗi cá nhân có thể làm điều gì đó để đóng góp cho công tác PCTT, và rằng không ai có thể bị hạn chế bởi tuổi tác hay khuyết tật hoặc rào cản do tuổi tác và khuyết tật gây ra.

Bài học kinh nghiệm

Rào cản là những yếu tố (từ phía bản thân người người khuyết tật hoặc gia đình người khuyết tật và xã hội) làm cho người khuyết tật không thể tham gia hiệu quả và bình đẳng vào các hoạt động xã hội. Trong 4 loại rào cản: môi trường- vật chất, thông tin- giao tiếp, suy nghĩ- thái độ, chính sách thì rào cản suy nghĩ thái độ là rào cản khó vượt qua nhất.

NCT tham gia vào các hoạt động tuyên truyền về PCTT không chỉ giúp nâng cao nhận thức của người dân về công tác PCTT mà còn thúc đẩy quyền tham gia của NCT nói riêng và các thành viên khác trong cộng đồng nói chung, đặc biệt là nhóm đối tượng dễ bị tổn thương như người khuyết tật.

VAI TRÒ CỦA HỘI NGƯỜI CAO TUỔI CÁC CẤP TRONG QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

1. PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA CHỦ TỊCH HỘI NGƯỜI CAO TUỔI PHƯỜNG TRONG HOẠT ĐỘNG QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

Cô Võ Thị Thu Hồng là Chủ tịch Hội người cao tuổi phường Phú Thượng, thành phố Huế, tỉnh Thừa Thiên Huế. Hội NCT trước đây thường được coi là đơn vị được hỗ trợ và có ít vai trò trong công tác QLRRTTDVCD. NCT không được mời tham gia các hoạt động QLRRTTDVCD vì họ được coi là đối tượng dễ bị tổn thương. Tuy nhiên, từ khi có dự án của HAI triển khai trên địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế, vai trò của NCT trong PCTT đã thay đổi và được nâng lên ở tầm cao mới.

Ảnh 1: Cô Võ Thị Thu Hồng (áo sơ mi kẻ, thứ 2 từ bên phải qua) trong lớp tập huấn đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD ngày 18/7/2022.
Người chụp: Hoàng Thị Thúy Quỳnh- Trợ lý Dự án Quốc gia.

Với vai trò là một thành viên của HTKT của phường, cô Hồng được mời tham gia các lớp tập huấn nâng cao nhận thức về NCT, tính dễ tổn thương, vai trò, khả năng đóng góp của NCT và hòa nhập nội dung NCT vào QLRRTTDVCD do tổ chức HAI và Ban đại diện Hội NCT tỉnh Thừa Thiên Huế tổ chức trong năm 2022 (ảnh 1). Các lớp tập huấn tập trung vào các chủ đề khác nhau, bao gồm khung pháp lý về đưa nội dung NCT và QLRRTTDVCD, già hóa dân số, nhận thức về vai trò NCT, môi trường thân thiện với NCT, sự cần thiết đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD và cách đưa nội dung NCT vào quy trình và công cụ ĐGRRTTDVCD. Các lớp tập huấn giúp cô có cách nhìn khác về NCT trong QLRRTTDVCD và nắm bắt được các kỹ thuật để đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD. Khi trao đổi với HAI và nhóm dự án, cô Hồng hào hứng cho biết: “Các lớp tập huấn thực sự hữu ích. Tôi là một người cao tuổi và tôi tin rằng mình có kinh nghiệm và vẫn còn đủ sức khỏe để đóng góp cho các hoạt động PCTT trên địa bàn phường. Và tôi sẽ áp dụng những kiến thức học được từ lớp tập huấn của HAI và tỉnh Hội để áp dụng cho phường Phú Thượng”.

Sau đó, cô cùng Hội NCT phường đã triển khai nhiều hoạt tại địa phương. Trong các buổi sinh hoạt với chi hội NCT, cô đã trực tiếp trao đổi, hướng dẫn cho các hội viên NCT nhận thức về già hóa dân số và vai trò của NCT trong QLRRTTDVCD. Cô tổng hợp danh sách hộ có NCT trên địa bàn phường Phú Thượng với các cột khác nhau để phân loại hộ nghèo, hộ cận nghèo, hộ nghèo ở nhà tạm, hộ khuyết tật, hộ nghèo sống một mình, v.v....

Bên cạnh đó, Hội NCT phường thành lập 09 tổ thường trực giúp việc cho 09 tổ dân phố với nhiệm vụ ứng phó kịp thời các sự cố thiên tai (bão, lũ) trên địa bàn. Cô Hồng trực tiếp hướng dẫn và phân công công việc cho các tổ thường trực tham gia vào các hoạt động PCTT như: cập nhật tình hình cụ thể của NCT trên địa bàn, lên danh sách NCT dễ bị tổn thương nhất, liệt kê nơi an toàn cho NCT, chuẩn bị thức ăn, thuốc men và những vật dụng cần thiết khác cho NCT trong mùa mưa bão, lập kế hoạch di dời NCT đến nơi an toàn, thống kê thiệt hại để quyên góp ủng hộ,... Các hoạt động trên đã góp phần quan trọng vào thành công của công tác PCTT và tìm kiếm cứu nạn của phường trong năm 2022.

Cụ thể, khi cơn bão Noru đổ bộ vào các tỉnh miền Trung Việt Nam vào tháng 9 năm 2022, với sự chuẩn bị chu đáo từ trước, Hội NCT phường Phú Thượng đã thích ứng và tích cực trong công tác ứng phó. Cô Hồng và các thành viên trong nhóm đã động viên, giúp đỡ NCT và NCT khuyết tật di chuyển đến nơi an toàn, chuyển đồ ăn cho người dân bị ảnh hưởng, và sau khi cơn bão tan thì Hội NCT/NCT cùng các tổ chức đoàn thể khác tham gia dọn dẹp vệ sinh môi trường, v.v....

Cô Hồng chia sẻ với chúng tôi “Mặc dù NCT có nhiều kinh nghiệm trong việc ứng phó với thiên tai nhưng rất ít NCT ở địa phương được mời tham gia vào các nhóm HTKT. Các chính sách, chương trình PCTT chưa đề cập đến vai trò của Hội NCT cũng như NCT trong cộng đồng”. Điều này một lần nữa nhấn mạnh sự cần thiết phải nâng cao nhận thức hơn nữa về việc đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD để các

cấp chính quyền quan tâm hơn và thực hiện các hoạt động PCTT có tính hòa nhập.

Câu chuyện trên chứng tỏ rằng NCT nói chung và cán bộ Hội NCT nói riêng có thể đóng góp đáng kể vào việc giảm thiểu rủi ro thiên tai và quản lý rủi ro thiên tai tại cộng đồng. Vì vậy, vấn đề tiếp tục nâng cao năng lực cho NCT và thúc đẩy hơn nữa việc đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD là hết sức cần thiết.

Bài học kinh nghiệm

Sự tham gia hiệu quả của Hội NCT vào các hoạt động PCTT của địa phương có thể coi là một bước quan trọng để thay đổi nhận thức của cộng đồng và vận động chính quyền có trách nhiệm trong việc thực hiện các hoạt động PCTT có tính hòa nhập.

Các hoạt động tập huấn và trao quyền cho NCT thông qua hệ thống Hội NCT các cấp giúp tăng cường sự tham gia của NCT tại cộng đồng và tạo sự thay đổi đáng kể trong công tác PCTT.

Hội NCT là một trong các Hội có số hội viên lớn nhất cả nước. Phát huy vai trò của Hội NCT sẽ huy động được lực lượng đông đảo, dày dặn kinh nghiệm và uy tín để tham gia công tác PCTT.

Ảnh 2: Hội NCT phường vận động NCT di dời đến nơi an toàn.
Người chụp: Nguyễn Văn Sinh- Bí thư đoàn phường.

Ảnh 3: NCT chuyển mì tôm cho gia đình bị cô lập bởi nước lũ.
Người chụp: Nguyễn Văn Sinh- Bí thư đoàn phường.

Ảnh 4: NCT giúp vệ sinh sân trường sau cơn bão Noru.
Người chụp: Nguyễn Văn Sinh- Bí thư đoàn phường.

2. XÃ PHIÊNG BAN, HUYỆN BẮC YÊN, TỈNH SƠN LA TIÊN PHONG TRONG VIỆC ĐẠT CÁC CHỈ SỐ VẬN ĐỘNG CHÍNH SÁCH

Nhằm thúc đẩy việc lồng ghép nội dung hòa nhập NCT vào quá trình QLRRTTDVCD, vừa tính đến nhu cầu đặc thù, tính dễ bị tổn thương của NCT, đồng thời tính đến vai trò, khả năng đóng góp của NCT và Hội NCT các cấp, HAI luôn nhấn mạnh sự cần thiết của việc có đại diện Hội NCT là thành viên của các đội nhóm PCTT như: Ban Chỉ huy PCTT và Tìm kiếm cứu nạn, Nhóm HTKT, Lực lượng/đội xung kích PCTT cấp xã/phường và cấp cộng đồng. Đây là các chỉ số vận động chính sách mà Dự án đề ra.

Trong ba tỉnh có dự án, Sơn La là đơn vị được phê duyệt triển khai dự án muộn nhất nhưng một trong hai xã đã đạt được kết quả đáng khích lệ, cụ thể là xã Phiêng Ban, huyện Bắc Yên, tỉnh Sơn La trở thành xã đầu tiên đạt được các chỉ số.

Để đạt được kết quả ấn tượng là xã tiên phong trong việc đạt các chỉ số vận động chính sách cần phải kể đến sự quan tâm của chính quyền địa phương, sự hăng hái nhiệt tình của các thành viên chủ chốt nhóm HTKT, sự vào cuộc của Hội NCT các cấp, đặc biệt là sự cố gắng, nỗ lực của Chủ tịch Hội NCT xã, người đã trực tiếp tham mưu cho cấp ủy, chính quyền xã Phiêng Ban về việc lồng ghép NCT vào QLRRTTDVCD và tuyên truyền công tác PCTT tới các chi hội NCT toàn xã.

Ảnh 1: Bác Lò Văn Sinh (ở giữa)- Chủ tịch Hội NCT xã Phiêng Ban trong buổi tập huấn đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD tại huyện Bắc Yên, tỉnh Sơn La ngày 15-16/9/2022. Người chụp: Hoàng Thị Thúy Quỳnh- Trợ lý Dự án Quốc gia.

Ảnh 2: Thành viên nhóm HTKT xã Phiêng Ban trong buổi Theo dõi giám sát và HTKT với HAI và Tỉnh Hội ngày 23/2/2023. Người chụp: Hoàng Thị Thúy Quỳnh- Trợ lý Dự án Quốc gia.

Trong buổi làm việc Theo dõi giám sát và HTKT của HAI tại xã Phiêng Ban, Chủ tịch Hội NCT xã - bác Lò Văn Sinh đã tự hào chia sẻ:

“Trước đây chính quyền địa phương cho rằng Hội NCT có sức khỏe yếu nên không thể tham gia công tác PCTT. Bản thân tôi sau khi được tham gia các lớp tập huấn của HAI, đã nhận thức được vai trò quan trọng của Hội NCT trong công tác PCTT. Đặc biệt là sau các buổi làm việc Theo dõi giám sát và HTKT của tỉnh Hội và HAI tại xã, chúng tôi hiểu rõ hơn về việc cần có đại diện Hội NCT là thành viên của các đội nhóm PCTT để được chính thức đóng góp tiếng nói của NCT cho công tác PCTT và phát

huy vai trò của NCT. Hội NCT đã trực tiếp tham mưu cho UBND xã về việc lồng ghép nội dung NCT vào QLRRTTDVCD, đề xuất có đại diện Hội NCT là thành viên của các đội nhóm PCTT, đồng thời lên kế hoạch tổ chức tuyên truyền cho Hội viên ở các chi Hội để khi có thiên tai xảy ra, các Hội viên có thể làm tốt công tác PCTT và tìm kiếm cứu nạn.

Sau khi tiếp cận với dự án, UBND xã thấy được vai trò quan trọng của Hội NCT trong công tác PCTT, đặc biệt trong hoạt động tuyên truyền, vận động người dân vì NCT là những người có tiếng nói, có uy tín tại cơ sở; từ đó UBND xã đã kiện toàn bổ sung thành phần NCT vào trong các đội nhóm PCTT của địa phương. Đến nay, xã Phiêng Ban đã có đại diện Hội NCT trong Ban chỉ huy PCTT và Tìm kiếm cứu nạn, nhóm HTKT, lực lượng đội xung kích PCTT cấp xã; đội xung kích PCTT tại cộng đồng.

Khi trở thành thành viên của các đội nhóm PCTT, Hội NCT đã tập huấn lại về vai trò của NCT và sự cần thiết của việc đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD cho các chi Hội và NCT. Và cùng với đội nhóm PCTT, NCT đã chủ động tham gia vào các hoạt động như đánh giá rủi ro thiên tai tại địa phương, kiểm toán hệ thống cảnh báo sớm, đánh giá nhà an toàn, v.v...

Kết quả của sự tham gia của NCT trong các đội nhóm PCTT được thể hiện trong Báo cáo đánh giá rủi ro thiên tai năm 2022 và Kế hoạch PCTT giai đoạn 2022-2025. Báo cáo và Kế hoạch này đã đề cập đầy đủ đến NCT bao gồm tính dễ bị tổn thương và vai trò của NCT trong công tác PCTT."

Xã Phiêng Ban là xã đi đầu trong việc đạt chỉ số vận động chính sách, Hội NCT xã đã phát huy khả năng, vai trò, uy tín

của NCT trong công tác PCTT. Đây là một khởi đầu tốt đẹp cho các xã còn lại của dự án học tập để đạt các chỉ số của Dự án.

Bài học kinh nghiệm

Hội NCT lần đầu tiên được đưa vào đầy đủ trong các đội nhóm phòng chống thiên tai ở địa phương, đây là cơ sở để người cao tuổi phát huy vai trò, được tham gia đóng góp ý kiến cho các hoạt động phòng chống thiên tai có tính đầy đủ đến người cao tuổi.

Hội NCT có thể cùng với các Hội khác thúc đẩy để các cơ quan, ban, ngành trong lĩnh vực PCTT có các thay đổi trong quy định và chính sách cho phù hợp hơn với tất cả các nhóm đối tượng trước thiên tai.

3. SỰ THAM GIA CHỦ ĐỘNG CỦA PHÓ BAN ĐẠI DIỆN HỘI NGƯỜI CAO TUỔI HUYỆN TRONG CÁC HOẠT ĐỘNG CỦA LIÊN MINH

Cô Hà Thị Thúy - Phó ban Đại diện Hội người cao tuổi huyện Hoàng Su phì, tỉnh Hà Giang, là một NCT tham gia nhiệt tình trong các hoạt động chung của các thành viên Liên minh.

Khi được hỏi về cô Thúy, anh Kiều Minh Thăng- Cán bộ điều phối Dự án, tổ chức Plan International chia sẻ "Cô Thúy là người hăng hái, nhiệt tình, rất nhiều kinh nghiệm trong PCTT và

hiểu rõ vai trò NCT trong công tác QLRRTTDVCD. Do vậy, tổ chức Plan International đã mời cô tham gia giảng dạy lớp tập huấn QLRRTTDVCD cho các xã Tự Nhân và xã Chiến Phố của huyện Hoàng Su Phì trong đó có lồng ghép nội dung NCT trong công tác QLRRTTDVCD. Không chỉ tập huấn cho hai xã dự án của huyện Hoàng Su Phì, cô còn được mời giảng dạy cho xã Tả Nhìu của huyện Xín Mần. Các lớp tập huấn đều có NCT tham gia từ xã đến thôn bản.

Ảnh 1: Bác Lò Văn Sinh (ở giữa)- Chủ tịch Hội NCT xã Phiêng Ban trong buổi tập huấn đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD tại huyện Bắc Yên, tỉnh Sơn La ngày 15-16/9/2022. Người chụp: Hoàng Thị Thúy Quỳnh- Trợ lý Dự án Quốc gia.

Ngoài ra, cô cùng nhóm HTKT tham gia nhiều hoạt động khác do Plan International tổ chức như ĐGRRTTDVCD, sửa chữa nhà an toàn, cấm biển báo nguy hiểm để PCTT tại nơi có nguy cơ, tham gia cuộc họp thông qua Quy trình ứng phó khẩn cấp với thiên tai cho Đội xung kích xã, tham gia diễn tập PCTT,..v.v. Trong bất kỳ hoạt động nào, cô đều đóng góp ý kiến hết sức quý báu, bổ trợ các thông tin còn thiếu về NCT, và nhu cầu của NCT nên tổ chức Plan International thường xuyên mời cô tham gia các hoạt động của dự án”.

Điều này minh chứng rằng Hội NCT/NCT có thể tham gia hiệu quả vào các hoạt động QLRRTTDVCD cùng với các thành viên của nhóm HTKT. Khi được trang bị đầy đủ kiến thức, NCT có thể tự tin phát huy vai trò, khả năng và tham gia các hoạt động của Liên Minh.

Bài học kinh nghiệm

Phát huy vai trò của Ban đại diện Hội người cao tuổi huyện để truyền đạt các kiến thức, nâng cao nhận thức về vai trò người cao tuổi trong công tác Phòng, chống thiên tai tại cộng đồng và đưa nội dung người cao tuổi vào **Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng**.

Thành viên Hội NCT tham gia vào các hoạt động Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng cũng như tham gia vào các bước trong đánh giá rủi ro thiên tai sẽ giúp giảm nguy cơ thông tin về NCT **bị thiếu hoặc bị bỏ qua**.

NGUYÊN TẮC ĐƯA NCT VÀO QLRRTT DVCD

Luôn tính đến tình trạng dễ bị tổn thương/nhu cầu đặc biệt của NCT: Các giải pháp PCTT cần đáp ứng các nhu cầu của NCT trong giai đoạn phòng ngừa, ứng phó và khắc phục hậu quả thiên tai.

Luôn phát huy vai trò và sự đóng góp của NCT: Đảm bảo sự tham gia bình đẳng, hiệu quả của NCT có các ngành nghề, tôn giáo, trình độ văn hóa và độ tuổi khác nhau trong tất cả các hoạt động QLRRTT DVCD.

Có thái độ không phân biệt đối xử với NCT, có kỹ năng làm việc với NCT, sử dụng các phương pháp phù hợp với NCT.

Tạo điều kiện để NCT, Hội NCT các cấp, các tổ chức khác của NCT (các CLB, tổ, nhóm NCT) tham gia ở tất cả các bước QLRRTT DVCD.

4. BAN ĐẠI DIỆN HỘI NGƯỜI CAO TUỔI HUYỆN XÍN MẦN CHUYỂN MÌNH CÙNG DỰ ÁN

Xín Mần, một huyện vùng cao của tỉnh Hà Giang, là một trong những địa phương thường xuyên bị thiên tai tàn phá mỗi khi mùa mưa lũ đổ về. Những trận lũ quét, sạt lở đất luôn gieo rắc nỗi lo sợ và khổn khó cho người dân nơi đây. Trong quá khứ, mặc dù là lực lượng tích cực tham gia đóng góp cho công tác PCTT tại cộng đồng, nhưng Ban đại diện Hội NCT huyện Xín Mần chưa được nhìn nhận đầy đủ về vai trò và giá trị của Hội trong công tác PCTT nói chung hay công tác QLRRTDVCD nói riêng.

Tuy nhiên, câu chuyện đã dần thay đổi khi dự án VIE083 triển khai tại huyện Xín Mần. Dự án tác động và làm thay đổi quan điểm của chính quyền địa phương về NCT, góp phần nâng cao nhận thức về sức mạnh của lực lượng này trong việc đóng góp cho cộng đồng và thúc đẩy sự tham gia của họ.

Ông Lý Quốc Hưng - Phó Trưởng phòng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn huyện Xín Mần, tỉnh Hà Giang (Ảnh 1) chia sẻ trong Buổi làm việc theo dõi giám sát và HTKT với HAI và tỉnh Hội "Nhờ có chương trình dự án, nhận thức của các cấp lãnh đạo từ huyện đến cơ sở về vai trò của NCT trong PCTT đã được nâng cao. Bản thân các thành viên của Ban đại diện Hội NCT huyện rất tích cực tham gia vào công tác tuyên truyền về PCTT, vận động các thành viên, hội viên tham gia các hoạt động QLRRTDVCD. Nhìn nhận những đóng góp đó, Phòng đã tham mưu với Lãnh đạo Chính quyền đưa đại diện Hội NCT huyện trở thành thành viên Ban chỉ huy PCTT và tìm

kiểm cứu nạn, và thành viên trong Nhóm HTKT. Hội NCT huyện đã được mời tham gia và đóng góp các ý kiến trong các buổi họp xây dựng Kế hoạch PCTT và Kế hoạch phát triển kinh tế địa phương".

Ảnh 1: Ông Lý Quốc Hưng (đứng phát biểu) trong buổi Theo dõi giám sát và HTKT tại Xín Mần ngày 14/2/2023.

Người chụp: Hoàng Thị Thúy Quỳnh- Trợ lý Dự án Quốc gia.

Phát huy vai trò của NCT trong PCTT, Ban đại diện Hội NCT huyện Xín Mần đã mạnh dạn xây dựng kế hoạch tổ chức tập huấn về vai trò NCT và đưa nội dung NCT vào QLRRTDVCD cho các xã thường xuyên bị ảnh hưởng bởi thiên tai. Thấy được sự cần thiết, ý nghĩa và hiệu quả của hoạt động, Phòng nông nghiệp và Phát triển Nông thôn huyện Xín Mần đã tham mưu và được Lãnh đạo UBND đồng ý.

Ban đại diện Hội NCT huyện Xín Mần đã tổ chức thành công lớp tập huấn hai ngày (từ ngày 31/7/2023 đến ngày 01/8/2023)

về vai trò NCT và đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD. Với sự HTKT từ xa của tổ chức HAI, Ban đại diện Hội NCT huyện Xín Mần được tham vấn về nội dung cũng như chia sẻ bài trình bày, từ đó Ban đại diện Hội NCT huyện Xín Mần tự tin truyền đạt những kiến thức về tính dễ tổn thương, vai trò, khả năng đóng góp của NCT, sự cần thiết đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD. Tham gia lớp tập huấn có các đại biểu gồm chủ tịch, phó chủ tịch NCT của 18 xã, thị trấn trong huyện.

Trong thời gian tới, Ban đại diện Hội NCT huyện Xín Mần sẽ tổ chức tiếp hai lớp tập huấn về đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD cho các chi hội trưởng NCT của 187 chi hội tổ dân phố/ thôn/bản. Kế hoạch ngân sách cho hai lớp tập huấn đã được phê duyệt theo chương trình mục tiêu quốc gia. Đây là huyện đầu tiên huy động được nguồn ngân sách của UBND, tập huấn mở rộng đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD cho các địa bàn không thuộc dự án. Hoạt động này ghi nhận sự nỗ lực của Ban đại diện Hội NCT huyện Xín Mần, sự ủng hộ của Chính quyền địa phương và mang lại tính bền vững cho dự án.

Như vậy có thể nói rằng, Ban đại diện Hội NCT huyện Xín Mần đã trải qua một quá trình chuyển mình từ bước được nhìn nhận vai trò đến việc được phân bổ ngân sách cho tập huấn. Với sự năng động và quyết tâm, Ban đại diện Hội NCT huyện Xín Mần đã và đang tham gia tích cực vào công tác PCTT tại địa phương, góp phần xây dựng một huyện Xín Mần vững mạnh, tự tin đối mặt với thiên tai và vượt qua mọi khó khăn.

Bài học kinh nghiệm

Việc Ban Đại diện Hội NCT huyện tham gia làm thành viên của Ban chỉ huy PCTT và tìm kiếm cứu nạn và thành viên trong nhóm HTKT là rất quan trọng, giúp Hội có cơ hội được tham gia và đóng góp ý kiến vào kế hoạch PCTT, kế hoạch phát triển kinh tế xã hội của địa phương, đảm bảo các hoạt động có tính đầy đủ đến NCT.

Việc thay đổi nhận thức của chính quyền địa phương về vai trò của Hội NCT và NCT trong PCTT là chưa đủ, mà Hội cần chủ động tham gia vào các hoạt động PCTT ở địa phương để khẳng định vai trò của mình. Các hoạt động đó đã giúp Hội NCT có thể tiếp cận các nguồn ngân sách của UBND cho hoạt động tập huấn nâng cao nhận thức về NCT và đưa nội dung NCT vào QLRRTTDVCD, tập huấn mở rộng cho cả các xã không thuộc dự án, tạo tính bền vững sau khi dự án kết thúc.

SỰ CẦN THIẾT CỦA VIỆC ĐƯA NỘI DUNG NGƯỜI CAO TUỔI VÀO QUÁ TRÌNH QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

Vì người cao tuổi là đối tượng dễ bị tổn thương trước thiên tai

Vì người cao tuổi có thể đóng góp to lớn cho công tác Quản lý rủi ro thiên tai dựa vào cộng đồng.

TÀI LIỆU HÓA THỰC HÀNH TỐT VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM VỀ ĐƯA NỘI DUNG NGƯỜI CAO TUỔI VÀO QUẢN LÝ RỦI RO THIÊN TAI DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG

(lưu hành nội bộ)

Tài liệu này được xây dựng bởi

Tổ chức HelpAge International tại Việt Nam

Phòng A201, Số 2, Ngõ 59 Láng Hạ, Phường Thành Công, Quận Ba Đình, Hà Nội
Điện thoại: 024 3247 4145 - Website: <https://helpagevietnam.org/>

Dự án “Mô hình toàn diện nhằm xây dựng cộng đồng an toàn tại Việt Nam”

*“Tài liệu này được xây dựng với sự hỗ trợ của Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID).
Nội dung không nhất thiết phản ánh quan điểm của USAID.”*